

Praten over bitches die

De lessen over liefde en seks van Spirit, een organisatie voor opvoedhulp, gaan verder dan seksuele voorlichting. Jongens en meisjes wordt in geschiedenissen geleerd hun grenzen aan te geven en die van anderen te respecteren.

tekst EDITH ANDRIESSE en JOOST ZONNEVELD
illustratie YKE SCHOTTEN

Je hebt pas verkering als je geneukt hebt. Het is maar één van de stellingen waar twintig jongens uit 2 havo in een steeds broeieriger wordend klaslokaal van de Christelijke Scholengemeenschap Buitenveldert (CSB) twee uur over praten.

Aan het begin van de les is iedere jongen gevraagd op te schrijven welke vrouwen dicht bij hem staan. Vervolgens mogen zij roepen welke bijnamen zij voor meisjes weten. De lijst is niet mals. Van chickie tot teef, hoer, kut, takkewijf, banga en pijp-slet. Een jongen voelt al nattigheid als hij tegen zijn buurman zegt: "Als jij je vriendin zo noemt, kun je een klap van haar verwachten."

Als Arend Rietveld van Spirit, de organisatie voor opvoedhulp die de lessen *Liefde is...* verzorgt, vraagt welke benamingen die op het bord staan bij de vrouwen uit hun eigen omgeving passen, tappen de stoere jongens ineens uit een ander vaatje. "Oké, ik weet er nog wel één: lieverd." Maar veel verder dan moppie, babe en schatje komt de klas niet. De blik van Mike Endoxie, ook voorlichter van Spirit, en de stilte in de klas zeggen genoeg: de jongens zijn aan het denken gezet.

Het lesprogramma *Liefde is...* richt zich op liefde, seksualiteit, sociale media, homoseksualiteit en het leren aangeven van grenzen. "Het doel is jongeren te informeren en weerbaar te maken. Je merkt dat sommige pubers zoeken, terwijl anderen al redelijk volwassen met relaties bezig zijn," zegt Rietveld.

De lessen van Spirit zijn vooral gericht op (het voorkomen van) grensoverschrijdend gedrag en gaan niet over de bloemetjes en de bijtjes. De gemeente Amsterdam financiert het programma om een bijdrage te leveren aan seksueel gezond gedrag, zodat loverboyproblematiek en mensenhandel kunnen worden voorkomen. Enkele scholen in West hebben er in het kader van een pilot al mee gewerkt.

Onder de voorlichters zijn ook al tijd mensen met een allochtone achtergrond. Bovendien zijn ze jong, waardoor ze dichtbij de doelgroep staan.

Om vrijuit te praten krijgen jongens en meisjes apart les. Bovendien liggen de accenten anders. Psycholoog Sonja Bakker: "Bij de meisjes gaat het vooral om weerbaarheid en grenzen, bij de jongens meer om het opmerken van signalen en daar

gehoor aan geven." Spirit stemt de lessen af op de school en het niveau van de leerlingen.

"Kinderen kunnen, onder andere op smartphones, buiten het zicht van volwassenen het internet op, waardoor ze soms met vragen blijven zitten. Het is positief dat scholen dergelijke signalen oppikken en met dit onderwerp aan de slag willen," zegt Ruth Schipper, projectleider van het lesprogramma.

De les aan de jongens van het CSB vervolgt met een dvd waarin uiteenlopende jongeren aan het woord komen over verliefdheid en liefdesverdriet.

Het gesprek in de klas gaat daarna over de vraag of liefde ook pijn kan doen. Een jongen kent wel een voorbeeld: "Van die bitches die je gebruiken en het dan uitmaken, dat doet pijn."

Ook andere opties worden genoemd, zoals vreemdgaan en ouders die geen relaties voor het huis welijk tolereren.

Maar wat is verliefdheid eigenlijk

volgens deze jongeren? "Je kunt niet ophouden naar haar te kijken." "Je denkt nergens anders meer aan." "Je kunt niks meer eten."

Rietveld wil weten of het ook wel eens andersom is gebeurd, dat een meisje smoorverliefd op één van de jongens is geworden. "Een meisje vond ik eerst wel leuk, maar ze deed van alles om bij mij in de buurt te zijn, dat was erg overdreven en daardoor vond ik haar niet leuk meer."

Hij is uiteindelijk met haar gaan praten, een behoorlijk volwassen manier in vergelijking met andere leerlingen die het meisje in zo'n geval simpelweg negeren: "Best klote als een lelijk en stom meisje gek op je is. Ik bleef zo veel mogelijk uit haar buurt." En hoe zit het als de situatie andersom is? "Ik heb het liefste dat ze me dan negeert, ik wil alleen positieve reacties van een meisje."

Voordat de leerlingen aan het eind van de les op de rode koffer met dido's, condooms en glijmiddel duiken, gaan ze nog in op een paar stel-

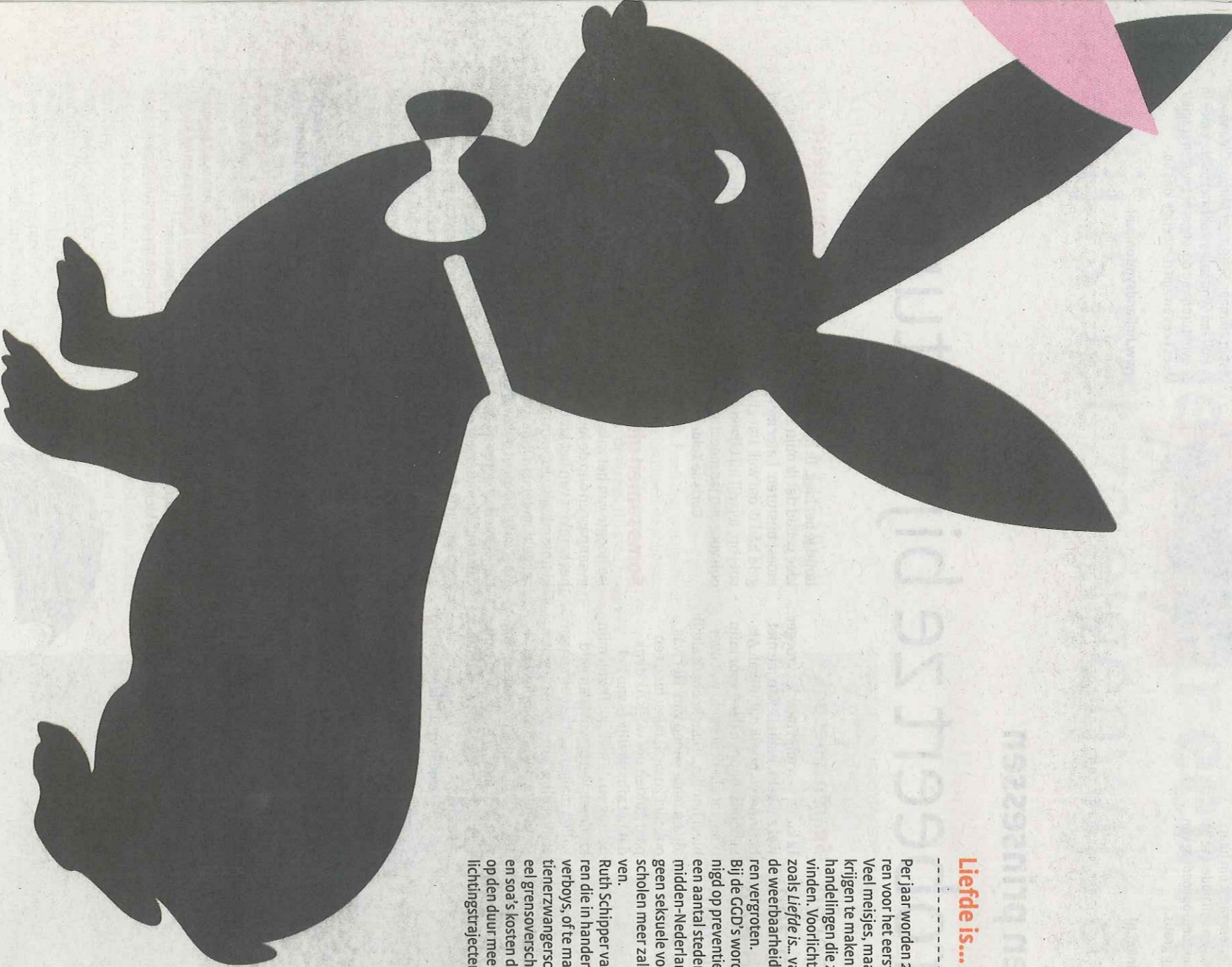
lingen. Daarbij komen interessante opvattingen naar voren. Zo vinden een paar jongens dat een relatie met twee vrouwen moet kunnen, terwijl de klas hopenloos verdeeld is over de vraag of een andere jongen met jouw vriendin naar de bioscoop mag gaan.

Opvallend is ook de worsteling waar enkele islamitische jongens in terecht kwamen met de vraag of homoseksuelen verliefd kunnen worden. "Ik denk het wel," zegt één van hen, "maar volgens mijn geloof kan het niet."

Volgens Ruth Schipper is er alle reden om met jongeren te praten over hun liefdes- en seksgedrag. "Het is een misvatting om te denken dat alleen meisjes met een laag opleidingsniveau kwetsbaar zijn. De meeste kinderen zijn beïnvloedbaar als ze in de puberteit zitten."

De lessen leiden ook tot vragen, bijvoorbeeld over vermoedens van meisjes die onder invloed zijn van

het uitmaken

Liefde is...

Per jaar worden 200.000 jongeren voor het eerst seksueel actief. Veel meisjes, maar ook jongens, krijgen te maken met seksuele handelingen die ze niet prettig vinden. Voorlichtingscursussen zoals *Liefde is...* van Spirit kunnen de weerbaarheid van deze jongeren vergroten.

Bij de GGD's wordt flink bezuinigd op preventie, waardoor in een aantal steden, met name in midden-Nederland, vanaf 2012 geen seksuele voorlichting op scholen meer zal worden gegeven.

Ruth Schipper van Spirit: "Kinderen die in handen vallen van lovverboys, of te maken krijgen met tienerzwangerschappen, seksueel grensoverschrijdend gedrag en soa's kosten de maatschappij op den duur meer geld dan voorlichtingstrajecten."

loverboys. Spirit kan daar via vertouwenspersonen makkelijk op in spelen.

De groep van zestien meisjes uit 2 havo van het CSB heeft net een filmpje bekeken waarin 'Muriël' toestemt om als prostituee te gaan werken. "Ze denkt dat haar vriendje nog meer van haar zal gaan houden als ze doet wat hij van haar vraagt," antwoordt één van de leerlingen op de vraag van voorlichter Candy Brooks waarom 'Muriël' dat doet.

Nee zeggen is moeilijk, daar zijn de dames het over eens. "Helemaal als je iemand erg leuk vindt," weet één van hen uit ervaring. Een ander voegt eraan toe: "Het wordt nog lastiger wanneer je heel erg hoop dat hij jou net zo leuk vindt, maar je daar niet honderd procent zeker van bent."

Grenzen verkennen is het thema van deze derde van vier lessen. Brooks en collega Michèle Baane geven de groep, waarmee in de twee voorgaande lessen duidelijk een vertrouwensband is ontstaan, een

aantal voorbeelden waarbij een jongen zich opdringt: hij slaat een arm om je heen, hij drukt zich tegen je aan, hij probeert je te tongen.

In een werkboek mogen de leerlingen aangeven welke handelingen ze acceptabel vinden en welke niet. Het blijft bij de meesten nogal uit te maken of het hun eigen vriendje,

zitten. "Zelfs al zijn het Pristfeesten."

Andere dilemma's worden opgeworpen aan de hand van het zogeheten lijnspel, dat ook wordt gebruikt in het televisieprogramma

Over de streep van de KRO. De meisjes staan naast elkaar in het klaslokaal. Brooks vraagt iedereen die wel eens stoer doet, terwijl ze zich ei-

'Best klote als een lelijk en stom meisje gek op je is. Ik bleef zo veel mogelijk uit haar buurt'

een goede kennis of een jongen die ze pas net hebben ontmoet betreft, die deze dingen bij hen doet. Een vreemde mag zoiets niet doen, is de conclusie.

Toch meldt één van hen feesten te kennen waar meisjes het gewoon toelaten dat jongens die ze niet of nauwelijks kennen aan hun borsten

genlijk vertegen of onzeker voelt, naar voren te stappen. De meesten komen naar voren.

Volgende vraag: heb je wel eens iemand je telefoonnummer gegeven, terwijl je het eigenlijk niet wilde? Twee meiden komen in beweging. En: "Doe je wel eens iets tegen je zin, om het een ander naar de zin te

maken?" Gegiechel, maar uiteindelijk stappen toch enkele meisjes met een veelbetekende glimlach dapper uit de rij. Tijdens deze les wordt niet met zoveel woorden ingegaan op wat er precies is gebeurd.

Dan wordt gevraagd woorden op te noemen die mannen op straat wel eens naar hen roepen. Schoorvotend klinkt mooie meid, dan moppie, lekker ding, schatje, schoonheid, dushi, slet, chick, ktp.

Omdat ze de oogst wat mager vindt, komt Brooks zelf met bitch en hoer. Is geen van hen wel eens botantwoord schuldig, het is alweer tijd voor de wiskundes. De werkboeken worden allemaal, met een knipooig, in een grote 'doos' gestopt. Eerst worden nog papertjes uitgedeeld waarop de meisjes anoniem een vraag kunnen zetten met hun telefoonnummer erbij. Baane: "Soms durven ze op die manier makkelijker met een probleem op de proppen te komen."

Steven Pont

Beste puber,

Ik weet dat je waarschijnlijk niet zult luisteren naar wat ik je te vertellen heb, maar ik wil het in elk geval een keer tegen je hebben gezegd.

Ik ben aan één oor doof. Nu zal je dat niet zoveel kunnen schelen en dat is prima, maar lees toch maar even door, want straks gaat het weer over jou.

Die doofheid is vervelend, want vooral in wat grotere gezelschappen hoor ik dingen vaak maar half en moet ik zelf invullen wat mensen waarschijnlijk hebben gezegd.

Hoe ik aan die doofheid kom, is een groot raadsel. Er zit aan dat raadsel eigenlijk maar één voordeel vast: ik heb er zelf niets aan kunnen doen. Ik heb gewoon vette pech gehad.

Maar stel dat ik het wel zelf had veroorzaakt, wat dan? Dan had ik het daar nu natuurlijk knap moeilijk mee gehad. Want hoe stom kun je zijn om je eigen doofheid te veroorzaken?

Uit steeds meer onderzoek blijkt dat de oordopjes waarop jij nu via je mp3-speler of telefoon naar muziek luistert, op latere leeftijd veroorzaken waar ik nu last van heb. Natuurlijk doen concerten en discotheken

Hoe dom kun je zijn om je eigen doofheid te veroorzaken?

je gehoor ook geen goed, maar de echte boosdoeners zijn die onschuldige uitzienende kleine bolletjes die je in je oor propt.

Een groot deel van de gebruikers van nu zijn de doven van de toekomst. Je merkt nog niets, omdat de door de oordopjes veroorzaakte doofheid zich pas laat zien als je een jaartje of dertig veertig bent. Dan is het te laat en heb je hetzelfde als ik nu. Met één heel groot verschil: jij hebt er dan wel zelf schuld aan gehad. En dat zul je jezelf de rest van je leven verwijten. Gelooft me.

Voor het geval je me niet gelooft, je kunt vanaf nu in elk geval niet meer zeggen dat je het je nooit is verteld. Want dat heb ik dus net gedaan.